

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 3 Kokous 2/2016

Pöytäkirja

Aika 7.11.2016, klo 10:15–12:15
Paikka Helsinki, Mariankatu 9, neuvotteluhuone Jakovara 1, kellarikerros
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Jäsenet ja (varajäsenet) **läsnä olleet tummennetulla**

Olli Peltoniemi, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
Juha Nousiainen, varapuheenjohtaja, Valio Oy

Susanna Ahlström, maa- ja metsätalousministeriö
(Taina Aaltonen, maa- ja metsätalousministeriö)

Jaana Mikkola, Elintarviketurvallisuusvirasto
(Taina Mikkonen, Elintarviketurvallisuusvirasto)

Kirsi Henttu, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
(Taina-Riitta Seppälä, Lounais-Suomen aluehallintovirasto)

Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
(Ilkka Pohjamo, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry)

Johan Åberg, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.
(Mikaela Strömberg-Schalin, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.)

Saara Kupsala, Itä-Suomen yliopisto
(Sari Ung-Lanki, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos)

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
(Matti Pastell, Luonnonvarakeskus)

Laura Hänninen, Helsingin yliopisto
(Claudio Oliviero, Helsingin yliopisto)

Kreetta Ranki, Turun yliopisto
(**Anne Melin**, Turun yliopisto)

Mai Kivelä, Animalia ry
(**Sami Säynevirta**, Animalia ry)

Maria Lindqvist, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
(Kati White, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Sanna Nokka, ProAgria Keskusten Liitto ry
(Pirkko Taurén, Faba osk.)

Tuomas Herva, AtriaNauta
(Pirjo Korttesniemi, Eläinten terveys ETT ry)

Sari Ristaniemi, SOK
(Matti Kalervo, Kesko Oyj)

Timo Niemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
(Annikka Marniemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry)

Satu Raussi, sihteeri, Eläinten hyvinvointikeskus EHK

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo. 10:15.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Kokous todettiin ajoissa koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokouksessa oli paikalla 12 edustajaa. Läsnä olleiden henkilöiden nimet on tummennettu yllä neuvottelukunnan nimilistassa. Pidettiin jäsenten lyhyt esittäytymiskierros.

Lisättiin asialistalle kohtaan muut asiat keskustelu eläimen itseisarvosta.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen (13.9.2016) pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä

Ministeriön edustaja ei ollut paikalla. Neuvottelukunnan kokouksessa paikalla olleista jäsenistä Leena Suojala, Jaana Mikkola, Johan Åberg ja sihteeri ovat eläinsuojelulain uudistustyön ohjausryhmässä ja he kertoivat edellisessä ohjausryhmän kokouksessa käsitellyistä asioista.

Nisäkkäiden ja lintujen jatkuva juomaveden saanti eläinten pysyvässä pitopaikassa on kirjattu lakiuudistuksen luonnokseen. Keskustelua käytiin ohjausryhmässä siitä, tulisiko kirjaukseen lisätä, että juomaveden tulee olla sulaa. Jatkuva sulan juomaveden vaatimuksen täyttäminen voi elinkeinon mielestä olla joskus vaikea järjestää ulkokasvatusolosuhteissa (esimerkiksi kettutarhat, rekikoiratarhat ja vasikoiden iglukasvatus).

Ohjausryhmässä keskusteltiin positiivilistasta eli siitä, että säädöksissä todettaisiin ne eläinlajit, joita voisi ihmisen hoidossa pitää. Sukupuoliyhteyden kieltäminen eläimen kanssa oli myös keskusteluissa; ohjausryhmä oli kiellon puolella. Keskusteltiin myös 16 vuoden vähimmäisikärajasta eläintä luovutettaessa, sekä siitä, että eläimen luovutuksessa ja myynnissä myyjän velvollisuus olisi antaa tietoa ostajalle eläimen hyvinvointiin liittyvistä asioista.

Lakiuudistuksen valmistelu etenee kahden valmistelijan voimin ministeriössä ja ohjausryhmä kokoontuu vielä kerran 12.1.2017. Tuossa kokouksessa käsitellään ainakin luonnonvaraisia eläimiä ja eläinten hyvinvoinnin viranomaisvalvontaa. Lausunnolle lakiesitys tulee aikaisintaan ensi vuoden alkupuolella.

Kysyttiin, minkälainen linjaus nautojen parressa pitämisestä lakiluonnokseen on tulossa. Tästä ei osattu sanoa muuta, kuin että päätös parsinavetta-asiaan tulee olemaan poliittinen. Todettiin, että vielä tänäkin vuonna tuetaan valtion varoin uusien parsinavetoiden rakentamista, vaikka esimerkiksi tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on vuosia sitten lausunut, että uusien parsinavetoiden rakentamista ei tulisi valtion varoin tukea.

5. Neuvottelukunnan toimintasuunnitelma ja tavoitteet

Asetus tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnasta (330/2009) sanelee neuvottelukunnan työn tavoitteet ja neuvottelukunnan itse tekemä toimintasuunnitelma kertoo, miten neuvottelukunta aikoo tavoitteisiin päästä.

Neuvottelukunta perehtyy tällä kaudella **porojen, strutsien, alpakoiden ja laamojen hyvinvointiin**. Porojen kohdalla otetaan esiin myös kuljetukset, sillä porokuljetuksista ei ole säädöksiä. Nämä lajit jäivät edellisen neuvottelukunnan kaudella käsittelemättä. **Hevosien lajityypilliset käyttäytymispiirteet** käydään myös tämän neuvottelukunnan aikana läpi.

Hyvinvointikysymykset tuotantoeläinten ulkokasvatuksessa tulee myös olemaan tämän neuvottelukunnan aiheena. Ulkokasvatus on yleistynyt tapa pitää eläimiä, mutta tietoa puuttuu esimerkiksi siitä, mitä lajeja/rotuja ulkona yleensä voidaan pitää ja minkälaisia säänsuojia mikäkin laji tarvitsee. Eläinsuojeluvalvonnassa kaivataan ohjeita siihen, millaiset ulkokasvatusolosuhteet eri lajeille tulisi tarjota. Ulkona kasvattamisen hyvinvointivaikutuksista pyydetään neuvottelukuntaan alustamaan hevosten osalta hevostietokeskuksen tukija Elena Autio, lampaiden osalta eläinlääkäri Johanna Rautiainen, sikoja koskien Helsingin yliopiston tutkija, neuvottelukunnan varajäsen Claudio Oliviero sekä nautojen osalta neuvottelukunnan jäsen Helsingin yliopiston kliininen opettaja Laura Hänninen.

Tuotantoeläinten jalostus ja hyvinvointi otetaan tässä neuvottelukunnassa käsittelemään. Jalostuksen hyvinvointikysymyksiä ovat esimerkiksi sikojen pahnuekoon kasvu (kerralla syntyvien porsaiden määrän kasvu), turkiskettujen jalat, suomenhevosten nivelongelmat ja siipikarjanjalostuksen hyvinvointikysymykset; huolimatta siitä, että siipikarjan jalostusta ei Suomessa harjoiteta, vaan se on kansainvälistä liiketoimintaa. Tuotantoeläinjalostuksen uusista jalostustekniikoista voisi neuvottelukuntaan tulla alustamaan professori Asko Mäki-Tanila. Annika Lonkila Itä-Suomen yliopistosta tutkii maitokarjanjalostusta yhteiskuntatieteellisestä näkökulmasta, häntä pyydetään myös alustamaan neuvottelukuntaan.

Resurssit, joilla edistää tuotantoeläinten terveydenhuoltoa todettiin tarpeelliseksi neuvottelukunnassa käsiteltäväksi aiheeksi.

Käytiin keskustelu siitä, **miten eläinlääkäripalvelut tullaan järjestämään** ja resurssit palveluihin turvaamaan **maakuntauudistuksessa**. Huononeeko eläinlääkäripalvelujen saatavuus maakuntauudistuksen jälkeen; onko maakuntauudistuksen jälkeen mahdollista pitää yllä joka puolella maata eläinlääkäripalveluja 24/7? Maakuntauudistusta tehdään kovaa vauhtia, eikä eläinten hyvinvointiasioita tai asiantuntijoita ehkä kuulla uudistuksessa riittävästi. Niiden maakuntien alueilla, joissa maataloudella elinkeinona on vähemmän painoarvoa, voi eläinlääkäripalvelujen saatavuus tulla ongelmaksi. Tulevaisuudessa maakunnan kontolla on myös eläinten hyvinvoinnin valvonta eli jatkossa maakunnassa päätetään, kuka alueella tekee eläinsuojeluvalvontaa. Eläinlääkäriin työ on kallista ja maakunnissa voi säästösyistä olla intressiä teettää valvontatyö muun alan ammattilaisella kuin eläinlääkäriillä. Eläinlääkäripalvelujen turvaaminen ja eläinten hyvinvoinnin valvonta ovat yhteydessä, sillä jos eläinlääkäri tekee maakunnassa valvontaa, niin silloin eläinlääkäri on paikalla ja palvelujakin todennäköisesti tarjolla. Keskusteltiin siitä, miten neuvottelukunta voisi reagoida maakuntauudistukseen, jotta eläinlääkäripalvelut ympäri maan pystyttäisiin turvaamaan jatkossakin. Asia nähtiin oleelliseksi eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta. Eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä on valmistumassa Luonnonvarakeskuksen selvitys ja selvityksen tekijä, neuvottelukunnan jäsen Jarkko Niemi pyydetään kertomaan selvityksestä seuraavassa neuvottelukunnan kokouksessa.

Lomituspalveluiden tuottaminen, lomituksen rahoituksen järjestäminen ja saatavuus maakuntauudistuksessa huoletti niin ikään neuvottelukuntaa. Kuulimme kaavailuista, että valtakunnallisesti lomituspalveluihin ei enää korvamerkittäisi rahaa, vaan maakunta päättäisi

lomituspalveluiden järjestämisestä tulevaisuudessa itsenäisesti. Päätettiin ottaa kantaa lomituspalveluihin. Neuvottelukunta toivoi, että tasapuoliset lomituspalvelut turvataan koko maassa myös maakuntauudistuksen jälkeen. Lomituspalvelut ovat tärkeitä viljelijän jaksamiselle ja hyvinvoinnille ja sitä kautta tuotantoeläinten hyvinvoinnille, sillä viljelijän parempi hyvinvointi on yhteydessä eläinten parempaan hyvinvointiin.

Päätettiin, että Johan Åberg ja Leena Suojala tekevät ensin ehdotuksen neuvottelukunnan kannanotoksi lomituspalveluiden turvaamisen puolesta. Leena Suojala tekee lisäksi luonnoksen neuvottelukunnan kannanotoksi eläinlääkäripalveluiden ja eläinlääkärien tekemän eläinten hyvinvoinnin valvonnan turvaamisen puolesta.

Neuvottelukunnassa käsiteltävät aiheet aikajärjestyksessä:

1. Lomituspalveluiden ja eläinlääkäripalveluiden (mukaan lukien valvonta) turvaaminen maakuntauudistuksessa
2. Tuotantoeläinten jalostus ja hyvinvointi
3. Tuotantoeläinten ulkokasvatus (naudat, siat, hevoset ja lampaat)
4. Hevosten lajityypilliset käyttäytymispiirteet, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon edistäminen sekä porojen, strutsien, laamojen ja alpakoiden hyvinvointi
5. Eläinten hyvinvoinnin koulutuksen ja opetuksen edistäminen

Keskusteltiin **valtioneuvoston periaatepäätöksestä julkisista elintarvikehankinnoista**. Mietittiin, miten julkisen sektorin, kuten kuntien, elintarvikehankintoja tekeville ja niistä päättävälle saataisiin tietoa ja keinoja valita tuotteita eläinten hyvinvointiperustein. Kuluttajien olisi myös hyvä tiedostaa esimerkiksi ravintolassa aterioidessa, millaisissa olosuhteissa tuotettua lihaa tai muita eläinperäisiä elintarvikkeita ravintolassa on tarjolla. Keskusteltiin, mitä muuta kuin kannanoton neuvottelukunta voisi asian edistämiseksi tehdä. Julkisissa elintarvikehankinnoissa voidaan asettaa vaatimuksia eläinten hyvinvoinnin suhteen ja priorisoida ostoja sen mukaan, että eläimet on kasvatettu korkeimpien eläinten hyvinvointivaatimusten ehdoin. Tällöin esimerkiksi Suomen sikojen suojelun asetuksen mukaan tuotettu sianliha voisi voittaa kilpailutuksessa sellaisten maiden säädöksiin tuotetun sianlihan, joissa sikojen hoito- ja olosuhtevaatimukset ovat heikommat. Kysymys ei ole kotimaan tuotannon suosimisesta, vaan eläinten hyvinvoinnin asettamisesta laatuksiteriksi julkisissa hankinnoissa. Keskusteltiin, ja esitettiin näkökantoja puolin ja toisin siitä, kuuluuko neuvottelukunnan edistää kasvisruokailua. Puheenjohtaja totesi, että kasvisruokailun edistäminen ei kuulu neuvottelukunnassa käsiteltäviin asioihin.

Eläinsuojelu- ja tuottajajärjestöillä on molemmilla henkilöitä, jotka käyvät kouluissa kertomassa oppilaille eläinten hyvinvointiin liittyvistä asioista. Todettiin tärkeäksi, että asia ei olisi pelkästään vapaaehtoistyön varassa. Viisasten kiveä ei vielä kuitenkaan löytynyt siihen, **miten neuvottelukunta voisi edistää eläinten hyvinvoinnin koulutusta ja opetusta**. Asiaan palataan tämän neuvottelukunnan kaudella.

Päätettiin, että ennen seuraavaa kokousta neuvottelukunta ottaa kantaa lomitus- ja eläinlääkäripalveluiden turvaamisen puolesta maakuntauudistuksessa. Päätettiin viimeistellä neuvottelukunnan toimintasuunnitelma seuraavassa kokouksessa.

6. Muut asiat

Eläimen itseisarvo

Ajanpuutteen vuoksi siirrettiin keskustelu eläimen itseisarvosta seuraavaan kokoukseen. Seuraavassa kokouksessa asiasta alustaa neuvottelukunnan varajäsen Anne Melin.

Seuraava TEHVNK:n kokous on tiistaina 10.1.2016 klo. 10:15–12:15

Kokouspaikkana on Helsinki, Mariankatu 9, kokoushuone Jakovara 1. Seuraavassa kokouksessa neuvottelukunnan jäsen Jarkko Niemi alustaa eläinlääkintäpalveluista ja Anne Melin eläimen itseisarvosta. Lisäksi asialistalla on eläinsuojelulain uudistuksen tilanne, neuvottelukunnan toimintasuunnitelman viimeistely sekä neuvottelukunnan julkilausumat eläinlääkäri- ja lomituspalveluista maakuntauudistuksessa ja palaute niistä.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:15.

Liitteet

- Esityslista
- TEHVNK 3 toimintasuunnitelma -luonnos

Helsingissä 10.1.2017

Pöytäkirjan vakuudeksi

Olli Peltoniemi
puheenjohtaja

Satu Raussi
sihteeri

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 3 Kokous 2/2016

Esityslista

Aika 7.11.2016, klo 10:15–12:15
Paikka Helsinki, Mariankatu 9, neuvotteluhuone Jakovara 1, kellarikerros
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen järjestäytyminen
3. Edellisen kokouksen pöytäkirja
4. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä
5. Neuvottelukunnan toimintasuunnitelma ja tavoitteet
6. Muut asiat
 - Seuraavan kokouksen ajankohta ja asialista
7. Kokouksen päättäminen

Liitteet

- Edellisen kokouksen 13.9.2016 pöytäkirja
- Toimintasuunnitelma ja tavoitteet luonnos

Linkkejä

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta maa- ja metsätalousministeriön nettisivuilla
<http://mmm.fi/tuotantoelainten-hyvinvoinnin-neuvottelukunta>

Valtioneuvoston asetus tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnasta (330/2009)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090330>

Eläinsuojelulain uudistamisesta maa- ja metsätalousministeriön nettisivuilla
<http://mmm.fi/elainsuojelulaki>

Matkalaskupohja <http://mmm.fi/yhteystiedot>

Blogijutut kokouksista Eläinten hyvinvointikeskuksen www.elaintieto.fi sivustolla

Tervetuloa kokoukseen!